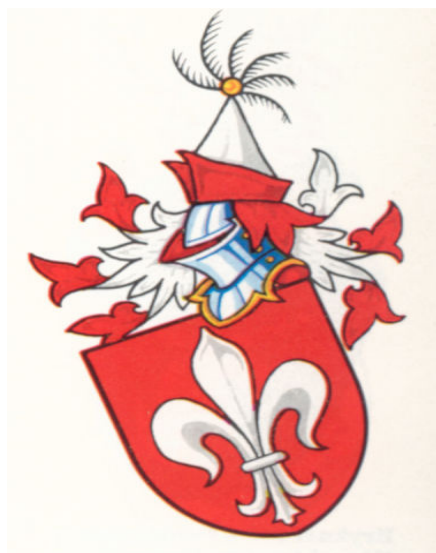

Beřkovští ze Šebířova

Beřkovský ze Šebířova, jméno staročeské vladycské rodiny, která pocházela ze Šebířova (u Tábora) a příjmení si vzala od Beřkovic (Dolních) u Mělníka. Znak: lilie stříbrná na červeném štítě. pokrývávala týchž barev, nad přílbicí klobouk (tatarský) s černým peřím čapátkovým.

Předek jejich Radslav ze **B.** vytáhl r. 1453 proti Sasům, obdržel zápisem Mirovice a koupil Počaply. Syny měl tři: Radslava, Petra (1493 – † 1510) a Jindřicha (1493), kteří po bábě své Beřkovicé drželi. Radslav (* 1476 – † 13. listop. 1537) prodal r. 1493 díl svůj otcovský a koupil Liběchov a jiné vesnice, dlouhá léta býval nejvyšším písařem (manž. Markéta ze Všebořic). Syn jeho Vilém (1493 – 1544) měl po otci Liběchov, kterýž odkázal strýci svému Jaroslavovi. Petr, bratr Radslavův, měl za manželku Kateřinu Touchovskou z Hradiště, která koupila r. 1510 Tatinný; synové jeho byli Jindřich (1529 – 33 na Tatinném, † 1544, manž. Mandaléna z Vřesovic) a Jaroslav. Tento získal opravu na klášteře mělnickém (1543), držel Nehasice, Stoličky, Libčeves a Liběchov, což všecko prodal, tak že syn jeho Jáchym (1553 až 1607, manž. Voršila ze Smiřic) ani statku pozemského nedoržel Jáchymovi synové byli: Jindřich (1581 – 1622), Sigmund (1581), Václav (1581 – 1603, sed. v Babicích). Jindřich a Václav zdědili po strýci Volfovi († 1603) statky Černoc a Kolesov, které však brzo prodali; Jindřich dostal se skrze manž. Alžbětu z Břízí v držení Lojovic. O potomcích této pošlosti není nic známo. Jáchymovi († 1607) bratři byli Jiřík a Jan, tento řečený starší (1584 v Mratíně, pak na Brazdyni, zemřel r. 1595 dne 24. bř. (m. Mandaléna z Řehnic, vdova po Janovi Vančurovi). Janův syn byl Oldřich (1592 – 1623 císař. panatýr). Roku 1522 rozdělili se Hynek a Jan **B**-ovští ze **Š.** o své statky; onen dostal Kokořín, tento Beřkovice. Hynek (týž, co Jindřich 1493 ?) měl za manželku Markétu z Klinšteina a zemřel před r. 1539 zanechav 5 dcer (Anna, Mandaléna, provdaná za Zdislava Zvířetického z Vartemberka, Markéta, N., Dorota, provd. za Mikuláše Kaplíře ze Sulevic), skrze něž se dostalo jmění otcovské v držení rodin cizích. Jan (1538 na Beřkovicích) měl četné potomstvo: a) Vilém seděl na Bechlíně (manž.

Veronika z Krajku) a zemřel bezdětek; b) Šebestián (1544 – 96) držel Počaply a koupil roku 1557 Velemyšloves. Starší syn jeho Jaroslav (seděl na Bechlíně) byl dlouhý čas v Cařihradě a přes Dobruč do Valašska a Multan a potom do Podolí s Ondřejem Taranovským, legátem krále polského (1575), jezdil. Mladší syn Šebestián (1596 – 1629) byl seděním v Benešově; c) Bedřich na Kobylém měl tři syny (1596): Viléma, Jiříka Konstantina a Radslava (tento snad týž, co 1623 na Zdíbech), kteří byli ve Slezsku osedlí; d) Radslav († 1566, manž. Eliška z Řehnic, † 1580) dostal za díl Beřkovice, ale zemřel záhy, pročež týž statek bratr jeho Vilém spravoval. Starší syn Jan (1581 – 90, ml. † 1595) prodal r. 1588 díl svůj Beřkovice a koupil Smilkov, s manž. Aněžkou z Lukavce však synův neměl, pročež dědil po něm bratr jeho Mikuláš (1581 – 1627). Tento držel po strýci Vilémovi Bechlín, který r. 1597 prodal, kromě toho Košetice a Horky, koupil r. 1596 Buřenice a j. vesnice, r. 1601 Bílé Martinice a zdědil roku 1622 Lojovice. Manželka jeho Anna Juliana z Amštatu koupila r. 1623 Horky a Onšov, které byly manželů odňaty. Syn jejich Albrecht Euseb sloužil Švédům a padl u Wittstocku (1636), pročež zbaven jest všeho jmění a nápadu (manž. Marta Majdaléna Ostrovcova z Kralovic). Statky Košetice, Onšov a j. dostaly se tudy sestřám jeho, které byly Alžběta Františka (m. N. Tengnagl), Saloména (manž. 1. N. Kotvic, 2. N. Karel ze Svárova) a Johanka Eusebia (manž. Bernart Vojtěch Cukr z Tamfeldu, 2. Zikmund Alex. Karel ze Svárova). – Kromě těchto osob připomínají se i jiné, kteréž nemožno do vývodu vpraviti, jako: Sigmund (1514 – 42, na Touchovicích), jehož dcery byly Lidmila a Estera; dále Vilém († 1567, na Brusích), Sigmund (1574 na Bartoušově), Jaroslav mladší (1583 – 98 na Korkyni). Po válkách švédských rod ten pozemských statkův v Čechách nedržel, jestli ještě žil. (Vývod jejich u Paprockého o stavu ryt. 130 jest chybný.)

z VŘESOVIC

je starý český vladycký rod, povýšený počátkem sedmnáctého století do panského stavu. Předkové žili na Moravě. V modrém štítu erbu měli zlatý půlměsíc s rohy směřujícími nahoru.

K

předkům patří Medvídkové z Vřesovic - dnes Březovice u Kyjova, kteří jsou uváděni v první polovině 14. stol., ale potom "sklesli v chudobu, a proto se o nich v pozdějších pamětech mlčí". Jeden z jejich potomků Jakub se objevil v Čechách v době husitských válek a stal se jedním z hejtmanů husitských vojsk. V r. 1426 byl při vítězné bitvě u Ústí nad Labem a v r. 1434 se stal dokonce vůdcem vojenského bratrstva, které se skládalo z měst Žatce, Loun a Slaného. Po bitvě u Lipan se podrobil císaři Zikmundovi a získal od něho např. Chomutov, Toužim, Ploskovic,

Kostomlaty aj. Potom podporoval Jiřího z Poděbrad a když okolo r. 1478 zemřel, odkázal svým pěti synům velký majetek. Ti všichni měli potomky, kteří se rozdělili do pěti větví: Brozanské, Vřesovské a z Doubravské Hory, Kostomlatské, Kyšperské a Žlutické. Jejich značně rozsáhlý majetek se nalézal především v severních a severozápadních Čechách. Jindřich byl koncem 16. stol. místosudím a místokomorníkem, Václav byl komorníkem u arciknížete Ferdinanda, Volf (1532-69) hejtmánem Pražského hradu, nejvyšším písařem a nakonec prezidentem královské komory. Vedl rovněž komisi, která se zabývala revizí zemského zřízení a jejíž závěry pak vydal vlastním nákladem v r. 1564. Vilém spolu se svým bratrem Volfem Ilburkem byli v r. 1607 povýšeni do panského stavu. V. z kostomlatské větve přežívají ze všech nejdéle, poslední příslušník celého rodu Jan zemřel před r. 1755.

Václav z V. (1532-83) proslul nejen svou vzdělaností, ale i literárním nadáním. Jako přesvědčený luterán stál v čele komise, která měla za úkol vypracovat návrh znění *České konfese*. Text dal ve svém domě tajně v r. 1579 vytisknout, a proto upadl v nemilost u císaře Maxmiliána II. Stáhl se proto do ústraní a věnoval se literatuře a alchymii. Shromažďoval genealogické a historické zápisky k chystané práci o českých dějinách, především o Přemyslovcích.

Příbuzenskými svazky byli pánové z V. spojeni s Kolovraty, Gutštejnny, Smiřickými, Beřkovskými ze Šebířova, ze Salmu aj.

Vilém z V. se svým přísným katolictvím a věrnou službou císaři osvědčil v pobělohorské době. Po povýšení do panského stavu obdržel i hraběcí titul a kromě toho se obohatil na podílu z konfiskací. Koupil Bělou, Nekmíř, Podmokly. V r. 1623 jako reformační komisař v čáslavském kraji "prováděje reformaci s krutostí a surovostí mstil se bývalým svým protivníkům", charakterizuje ho A. Sedláček.

SCHWARZENBERKOVÉ

též **Schwarzenbergové** či **Švarcnberkové** patří k staré německé šlechtě, která se později usídlila jak v rakouských zemích, tak v Čechách, kde náleželi k nejvýznamnějším rodům. Svůj původ má ve franckých rytířích ze Seinsheimů, v historickém území v povodí Mohanu. **S.** se začali psát až od Erkingera, jenž koupil panství a hrad stejného jména v 15. stol. a tehdy také získal v Čechách některá panství. Prapředkem rodu byl Siegfried ze **S.**, uváděný již koncem 12. stol. Koncem sedmnáctého stol. měl schwarzenberský erb uvedenou podobu; k původnímu stříbrně a modře pruhovanému erbů přibyl za porážku Turků znak s hlavou Turka, do které klove černý havran, a vyžehněná hrabství včetně panství **S.**, tj. věž na černé hoře a hrabství Kleggau s třemi snopy.

Přestože Erkinger získal v Čechách panství již tak záhy, brzy se vrátila zpět do královského či domácího vlastnictví. Jeho potomci rod rozdělili do několika větví, např. bavorské, stefansberské, hohenlandsberské, lutyšské, západofrišské či nizozemské ad., z nichž mnohé vymřely, jiné přetrvaly. Od r. 1566 jsou **S.** říšskými hrabaty, od r. 1670 knížaty a s císařským radou Janem Adolfem, který tento titul obdržel, se **S.** dostávají i do Čech. Vynikli jako vojáci, politikové, ale i schopní podnikatelé, bankéři, stejně jako milovníci a sběratelé uměleckých předmětů. Adolf (1550-1600) si za statečný boj vysloužil nejen maršálskou hůl, ale i hraběcí titul, Karel byl jedním z vítězů nad Napoleonem, Jiří Ludvík proslul v třicetileté válce jako diplomat, Jan Adolf byl rádcem, avšak i věřitelem císaře Leopolda I., a byl jmenován hlavou říšské tajné rady. V 19. stol. se stal kníže Felix (1800-52) rakouským ministerským předsedou a ve své funkci se zasloužil o potlačení revoluce v r. 1848. Karel III. (1824-1904) byl zemským i říšským poslancem, představitelem a spoluvůrcem programu české konzervativní šlechty a v čele státoprávní šlechty. Trvale se zapsal do státoprávních bojů ochotou hájit práva českého království svým výrokem, že tato práva bude hájit "až do těch hrdel a statků", V tomto upřímně míněném vlastenectví ho následovali i jeho syn Bedřich (1862-1939), který byl např. předsedou Společnosti Národního musea či Národní besedy a České zemědělské rady, ale starší syn Karel tyto snahy nesdílel, neboť ten zase vzbudil velký rozruch jiným výrokem, v němž tvrdil, že na počátku bylo v husitství nemálo mužů významných, ale později se zvrhli v bandu lupičů a žhářů. Jiní **S.** byli arcibiskupy pražskými, vyskytují se mezi nimi i cestovatelé a další se věnovali především zvelebování svého panství, takže dodnes jsme svědky kultivace jihočeské krajiny či vybudování schwarzenberského kanálu, mnoha sídel a městských celků. Kníže Adam František v r. 1719 zdědil panství rodu Eggenbergů, které tvořilo vévodství krumlovské, panství Prachatice a Orlický. Na počátku 19. stol. bylo toto rozsáhlé panství rozděleno na dva majoráty, orlický a krumlovský, přičemž orlická větev byla a zůstala českému prostředí bližší než krumlovská, která tíhla k Vídni. Za II. světové války odmítli **S.** spolupracovat s Němci a ti jim jejich statky zabavili. Po únoru se jak kníže Adolf, tak bratři Bedřich a František sešli v exilu; Františkův syn Karel, v letech 1990-92 vedoucí kanceláře prezidenta ČSFR, je hlavou orlické větve i dědicem krumlovského majetku, a tak jsou v jeho osobě opět obě větve rodu **S.** spojeny.

Těžko z tak bohatě zastoupeného rodu někoho vyzvednout, snad ještě Karla Filipa (1771-1820), který po dráze diplomata v Petrohradě a Paříži, kde bylo jeho cílem od-

vrátit nebezpečí války od Rakouska, doprovázel Napoleona na jeho výpravě do Ruska ve funkci velitele rakouského sboru a když se rakouská politika v postoji k Napoleonovi změnila, stal se maršál Karel Filip velitelem spojeneckých armád, které Napoleona porazily v "bitvě národů" u Lipska.